

Homilie bij Mc. 2, 1-12 : de 7e zondag door het jaar

Weekend van 18-19 februari 2012

door pr. Vincent Duyck

De grote Albert Einstein zei het al: "Eigenlijk heb ik geen enkel talent, ik ben gewoon nieuwsgierig." De mens is van nature een heel nieuwsgierig wezen hé, vrienden. Dat verklaart misschien waarom er op vandaag zoveel onderzoeken worden gedaan. Heb je er al ne keer op gelet hoeveel enquêtes, onderzoeken, vaststellingen en statistieken er dagelijks op je afkomen? Je kan geen tijdschrift of krant openslaan, geen tv-programma bekijken of ergens werd er wel ne keer onderzoek gedaan bij een aantal proefpersonen om iets van het menselijk gedrag te verklaren. Ik ga nu niet beweren dat die onderzoeken overbodig zijn, integendeel, soms zit er zelfs wel ne keer iets interessants tussen.

Zoals in de voorbije week, misschien heb je het ook gelezen in de krant, in dit artikeltje stond er een heel curieus onderzoek beschreven. In Australië is er een boek uitgekomen dat beschrijft waar mensen het meest spijt van hebben op hun sterfbed. Dat wil niet zeggen dat iedereen die op sterven ligt spijt heeft over zijn leven. Maar op die momenten waar dat wel zo is, komen heel vaak dezelfde redenen naar voor. Het mooie van dit onderzoek is dat het dus meer vertelt over wat mensen echt belangrijk in het leven, dan hoe ze hun sterven ervaren. Ze hebben trouwens de bevindingen van dat onderzoek ne keer getoetst aan de ervaringen van enkele Belgische palliatief verpleegkundigen en ook in hun contact met mensen die sterven, komen er vier grote redenen 'van spijt' naar boven.

Waarom vertel ik dat nu, vrienden? Ik zou vandaag met jullie gewoon eventjes willen stilstaan bij de redenen die daar opgesomd worden. Waarom? Omdat ik denk dat ze ons kunnen helpen om het evangelie van vandaag wat te verhelderen. Het verhaal van Jezus die de verlamde man geneest is eigenlijk een pareltje. Het is een heel rijk en diep verhaal. En de reden daarvoor is heel eenvoudig. Het is een verhaal dat over ieder van ons gaat. Het werpt ons de vraag voor de voeten: "Is er iets dat ons leven verlamt?" En zo ja, wat heeft ons geloofsverhaal daarover te vertellen?. Laat ons ne keer proberen.

De grote nummer één uit het onderzoek – met andere woorden, de spijtbetuiging die het vaakst op een sterfbed klinkt - is de volgende: "Ik wou dat ik had geleefd zoals ik dat wou, zonder altijd proberen te voldoen aan de verwachtingen van anderen." Klinkt dat wat herkenbaar, vrienden? Het is het levensverhaal dat verlamd raakt onder het verwachtingspatroon van de omgeving. Eigenlijk is het dat wat Jezus doorbreekt in het evangelieverhaal. De verlamde man wordt daar beschouwd als iemand die gestraft is door God. Of anders gezegd, onder elkaar fluisteren de trouwe synagoge-gangers: "We weten wie die verlamde man is, we weten dat we er niet veel moeten van verwachten." Misschien had die man zich daar al zelfs letterlijk bij neergelegd.

Zou het kunnen, vrienden, dat dit bij ons af en toe ook speelt? Dat we de vraag 'Wat wil ik doen met mijn leven, wie wil ik ten diepste zijn?' heel vlug vervangen door 'Wat verwachten de anderen van mij, wie moet ik voor hen zijn?' Jezus antwoordt daar vandaag heel concreet op: "Wees wie je bent, die ene unieke mens die het verdient om telkens weer op te staan zoals je ten diepste bent. Met je talenten en gebreken. Je hoeft niet perfect te zijn, want perfect zijn dat is zo vaak een synoniem voor 'voldoen aan wat je omgeving verlangt'."

Nog even naar het onderzoek, vrienden, de nummer twee van spijtbetuigingen is de volgende: "Ik wou dat ik niet zo hard had gewerkt." Anders gezegd, ik wou dat er meer ruimte was geweest voor datgene waarin ik niet moest presteren. Want ook dat, vrienden, kan je levensverhaal verlammen. De verlamde man in het evangelie viel op het gebied van 'prestatie' en 'bijdrage aan de samenleving' compleet door de mand. Jezus stapt dan ook helemaal uit dat patroon. Zijn vraag is niet wat die man allemaal kan, zijn vraag is wie hij ten diepste is. Misschien is dat een vraag die we zelf ook mogen meenemen. Kan jij vertellen wie jij bent, zonder dat er een opsomming moet volgen van wat je allemaal doet en kan?

In dat onderzoek komt er nog een spijtbetuinging bovendien. Ze klinkt als volgt: "Ik wou dat ik meer had durven zeggen wat ik voelde." Je zou kunnen zeggen dat hierin de verlamming van het hart klinkt. Het gaat een beetje samen met de eerste reden van spijt, namelijk de angst voor de omgeving. In het evangelie klinkt dat ook heel scherp. Want behalve Jezus, is er niemand die echt tegen die verlamde man spreekt. Het is alsof het hen niet interesseert. Zijn buitenkant zegt genoeg, waarom zou je dan nog naar zijn binnenkant luisteren?

Zou dat ook wat herkenbaar kunnen zijn, vrienden? Misschien ervaar je dat ook en af toe, dat je datgene wat je echt voelt niet durft zeggen aan de mensen om je heen. Je bent bang dat ze je niet gaan begrijpen of zelfs afwijzen. Je zwijgt om de lieve vrede of gaat er vanuit dat hetgene wat jij voelt nu eenmaal niet het belangrijkste is. Ik vermoed, vrienden, dat we daar binnen onze kerk nog een lange weg moeten voor gaan. Het is pas de in de laatste jaren dat er beetje bij beetje ruimte groeit om te delen wat we echt voelen of geloven. Dat we durven opstaan van het bed van de angst om nieuwe toekomst tegemoet te gaan. Het klinkt trouwens ook prachtig in het evangelie. Na de genezing van de verlamde man zeggen de mensen 'Zoiets hebben wij nog nooit gezien.' Of anders gezegd: 'we hadden nooit durven denken dat een mens zoveel innerlijke rijkdom kan meedragen.' Want het is pas als je het deelt, dat je dat kan ontdekken.

Tot slot, vrienden, de laatste bevinding uit het onderzoek. Een spijtbetuinging die ook vaak voorkomt is de volgende: 'Ik wou dat ik mezelf had toegelaten om gelukkiger te zijn.' Voor de mensen die deze week de verdiepingavond (op Sint-Baafs) met Roger Burggraeve meegemaakt hebben, klinkt dat wellicht heel bekend in de oren. Hij heeft ons – met de woorden van Victor Frankl – verteld dat een mens niet in de eerste plaats op zoek is naar geluk. Wel naar een reden om gelukkig te zijn. Zou het kunnen

vrienden, dat dit bij ons niet anders is? Misschien is dat wel de grootste kracht die er in het leven bestaat, een kracht die je doet opstaan uit elke verlamming: een reden, een motivatie om gelukkig te zijn.

In het evangelie is het precies datgene wat Jezus doet. Of beter gezegd wat hij niet doet – want misschien heb je erop gelet, Jezus raakt die man zelfs niet aan -. Het enige wat gebeurt, is dat hij even contact maakt met die man. Hij schenkt hem vergeving. En waarom? Niet omdat hij verlamd was en dat dit één of andere straf zou zijn. Hij vergeeft misschien wat die man zichzelf niet kon vergeven. Hij trekt hem los uit de zelfbeschuldiging, uit woede en verdriet over zichzelf, over zijn eigen situatie. Hij laat hem even voelen hoe ongelofelijk waardevol hij is in de ogen van God zelf. Ik denk vrienden, dat precies dat, in ons geloofsverhaal, de diepste reden voor geluk kan zijn. En daarvoor hoef je echt niet te wachten tot op je sterfbed. Amen.

De Morgen: Wat ons het meest spijt op ons sterfbed

15 02 2012

Het zijn echt niet de gemiste orgieën of bungeejumps die we ons beklagen

SARA VANDEKERCKHOVE

Bronnie Ware, een Australische verpleegster die jarenlang patiënten bijstond in hun laatste momenten, bundelde de vijf belangrijkste spijtbetuigingen in een boek. Christine Malfait en Marie-Anne De Keyser, twee Vlaamse vrouwen met elk twaalf jaar ervaring in de palliatieve thuiszorg, toetsen het lijstje aan hun bevindingen.

Ik wou dat ik geleefd had zoals ik wou, zonder altijd te proberen voldoen aan de verwachtingen van anderen

'Dit kwam het vaakst voor. Mensen worden geconfronteerd met de vele dromen die ze nooit hebben vervuld.'

Christine Malfait: "'Wat als?' is inderdaad een veel voorkomende vraag. 'Wat als ik een andere studierichting had gekozen? Wat als ik vaker op reis was gegaan? Had ik maar gekozen voor die job, had ik maar...' De keuzes die mensen ooit gemaakt hebben, trekken ze dan in twijfel. Een vreemde vertrouwen ze zulke dingen vaak eerder toe. Ik probeerde hen dan ook een duwtje in de rug te geven, om hen in de mate van het mogelijk toch nog enkele dromen te laten realiseren."

Ik wou dat ik niet zo hard had gewerkt

'Vooral mannelijke patiënten vertelden me dit. Ze misten hun opgroeiende kinderen en het gezelschap van hun vrouw.'

Malfait: "Het gebeurt. Vooral bij mannen die hard hebben gezwogen, heel wat hebben bereikt en nu in luxe kunnen leven. Zij hebben dan spijt van de tijd die ze daarbij hebben ingeschoten. Als je weet dat je doodgaat, stelt die luxe uiteraard niet zoveel meer voor."

De Keyser: "Ooit verzorgde ik een bejaarde patissier en die betreurde het echt dat hij niet meer van het leven had geprofiteerd. Maar het is helemaal niet zo dat alleen oude mannen hier spijt over hebben. Ook jongeren. Ze hebben hard gestudeerd, zijn meteen daarna aan het werk gegaan en dan wensen ze dat ze toch wat meer tijd voor zichzelf hadden genomen."

Ik wou dat ik durfde zeggen wat ik voelde

'Veel mensen hebben hun gevoelens onderdrukt omdat ze geen zin hadden in ruzie.'

Malfait: "Dit komt het vaakst voor. Niet alleen bij de patiënt trouwens, ook de nabestaanden kampen met die gevoelens. Bijvoorbeeld: een zoon wil voor zijn vader sterft eindelijk uitleggen waarom hij die keer zo kwaad op hem was. Familie en vrienden weten heel goed dat als ze nu hun hart niet luchten, het te laat is. En als ze het dan doen, hebben ze vaak spijt waarom ze het niet veel eerder hebben gedaan."

De Keyser: "Het is ook niet altijd om ruzie te vermijden. Vaak hebben mensen spijt dat ze een ruzie toch niet hebben uitgepraat, dat ze die persoon niet hebben laten weten dat ze hem toch nog graag zien. Ouders die hun kinderen niet meer zien door een conflict, broers en zussen die al jaren in onenigheid leven... het zijn allemaal zaken die op een sterfbed naar boven komen."

Ik wou dat ik contact had gehouden met vrienden

'Mensen leiden een druk leven en laten nogal eens oude vriendschappen verwateren. Als de dood nadert, beseffen ze beter wat die vrienden voor hen betekenen.'

Malfait: "Dat ben ik nooit tegengekomen."

De Keyser: "Het is meer andersom. Als iemand ziek wordt, ziet hij al snel zijn vriendengroep uitdunnen. Enkel echte vrienden staan iemand bij tot het allerlaatste moment. De patiënt weet dus heel goed wie zijn ware vrienden zijn. Als hij spijt heeft, dan veel meer over het feit dat hij die echte vrienden vroeger niet meer heeft gewaardeerd. Dat hij vroeger niet heeft gezien wie zijn echte vrienden zijn."

Ik wou dat ik mezelf gelukkiger had laten zijn

'Veel mensen beseffen niet dat geluk een keuze is. Ze bleven vaak vasthouden aan oude gewoonten en patronen. Daardoor maakten ze zichzelf wijs dat ze geen nood hadden aan verandering.'

Malfait: "Mensen realiseren pas hoe gelukkig ze zijn geweest als ze op hun leven terugkijken. En dan betreuren ze zich dat ze die gelukkige momenten niet intenser hebben beleefd. Zolang je niet ziek wordt, ga je ongewild mee in de drukte van alledag. Dan vergeet je al eens te genieten of erbij stil te staan hoe goed je het wel hebt."

De Keyser: "Met de dood in ogen kom je tot de essentie van het leven. Dan gaat het niet meer over een drukke agenda of een gebrek aan tijd. Je kijkt terug en vraagt je dan af waarom je er niet meer van hebt genoten. Maar niet iedereen heeft spijt op zijn sterfbed. Dat zou je bijna vergeten als je dit lijstje ziet. Je hebt best veel mensen die tevreden terugblikken en zeggen: 'Ik ben content, ik had een schoon leven.'"